

AKF Prøvetakingsprosedyre legemiddelanalyser i serum/blod/plasma

Forfatter: Arne Helland, Ruth-Anne Larsen
 Godkjent av: Dejana Todorovic

Gyldig fra: 08.06.2023
 Revisjonsfrist: 07.06.2025

Revisjon: 1.2
 ID: 43904

Prosedyre for prøvetaking til legemiddelanalyser utført ved Avdeling for klinisk farmakologi, St. Olavs hospital.

De fleste legemiddelanalysene blir utført i serum. Benytt *serumrør uten gel* (rød kork). Hvis serum med gel benyttes kan dette medføre for lave prøvesvar for en del legemiddelanalyser.

Unntak:

Til analyse av de immundependende legemidlene ciklosporin (Sandimmun), takrolimus (Prograf/Advagraf), sirolimus (Rapamune) og everolimus (Certican) benyttes EDTA-rør (lilla kork). Til analyse av direkte orale antikoagulanter (DOAK) – apiksaban (Eliquis), edoksaban (Lixiana) og rivaroksaban (Xarelto) – benyttes citrat-rør (lys blå kork).

Beregn minimum 0,5 ml prøvemateriale per analytt.

Fremgangsmåte ved prøvetaking**Serumrør uten gel:**

1. Benytt serumrør uten gel (rød kork).
2. Blodmengden bør være 3 ganger større enn det ønskede serumvolum.
3. Vend prøven forsiktig 5-10 ganger.
4. La prøven stå til koagulering ved romtemperatur i minimum 30 minutter, men ikke over 2 timer. Røret må ikke ligge mens blodet koagulerer.
5. Sentrifuger prøven i 10-15 minutter ved 1300-2000 G.
6. Serum overføres umiddelbart etter sentrifugering over i et fordelingsrør (rør uten tilsetning) som korkes straks. Dersom blodlegemer kommer med, er ny sentrifugering nødvendig.
7. Prøven oppbevares i kjøleskap inntil transport/forsendelse.

EDTA-rør:

1. Benytt prøvetakingsrør tilsatt EDTA- antikoagulant (lilla kork).
2. Vend prøven forsiktig 5-10 ganger.
3. Blodet skal ikke sentrifugeres eller separeres, prøven sendes som den er.
4. Prøven oppbevares i romtemperatur eller i kjøleskap inntil transport/forsendelse.

Citrat-rør:

1. Benytt prøvetakingsrør tilsatt citrat (lys blå kork).
2. Fyll røret helt opp til avmerket nivå.
3. Vend prøven forsiktig 5-10 ganger.
4. Blodet skal ikke sentrifugeres eller separeres, prøven sendes som den er.
5. Prøven oppbevares i romtemperatur eller i kjøleskap inntil transport/forsendelse.

Merking av prøve

Prøverør som sendes laboratoriet, må være merket med pasientens navn og fødselsnummer. Påse at identifikasjon på prøverør stemmer med identifikasjon på rekvisisjon. Umerkede rør, eller rør hvor identitet ikke samsvarer med rekvisisjon, blir forkastet.

Dato og klokkeslett for prøvetaking føres nederst på rekvisisjonen og på prøverørets etikett.

Riktig tidspunkt for prøvetaking

Som hovedregel skal blodprøver til legemiddelanalyser tas like før neste dose, 12-24 timer etter siste doseinntak. Ved bruk av depot-injeksjoner tas prøven i slutten av doseringsintervallet, kort tid før neste injeksjon.

Unntak, se baksiden av [avdelingens rekvisisjon](#).

Det er viktig å oppgi tidspunkt for inntak av siste dose.

Prøver med spesielle krav til forsendelse

- Prøver til analyse av olanzapin (Zyprexa) eller nifedipin (Adalat) må lysbeskyttes. Dekk prøveglasset med aluminiumsfolie.
- Prøver til analyse av zopiklon (Imovane, Zopitin), diltiazem (Cardizem), bendroflumetiazid (Centyl) og edoksaban (Lixiana) må holdes nedkjølt eller frosset under transport.
- Prøver til fritt fenytoin / fritt valproat må holdes nedkjølt eller frosset under transport.

Relaterte lenker:

[AKF Rekvisisjon](#)

[Farmakologiportalen](#)